

Излази уторком, четврком и суботом.

ПРЕДПЛАТА : за Краљевину СХС
мјесечно Д 15; тримјесечно Д 40;
за Италију мјесечно лира 6; по-
једини број 30 центева. Огласи
по цјенику. Поједини број Д 1-50.

Stiglo dne

ДАЛМАТИНСКИ РАДИКАЛ

Постарина плаћена у готову.

Издаје: Окружни Одбор Народне
Радикалне Странке у Шибенику.
Одговорни уредник: Шпиро Такић.
Телефон број 60.

Штампа: Нова Штампарја - Шибеник.

Година I.

ШИБЕНИК, четвртак 7. децембра 1922.

Број 23.

Poslije vladine ostavke.

Енергични Пашићев гест, предаја демисија cjelokupnog kabineta, iznenadio je i one, koji su neprestano tražili da vlada dade ostavku. Davidović i njegovi prijatelji u demokratskom klubu, našli su se iznenađeni i sad ne znaju što da počnu, i kako da udese svoje držanje. Oni su se nadali dolasku Hrvatskoga bloka u Beograd, ali Hrvatski blok, još i danas stoji u Zagrebu i čeka... Sto čeka, vjerojatno ni same njegove vode ne znaju. Drinković je u Beogradu, posjećuje neprestano Davidovića i njegove prijatelje kao i sve opozicione parlamentarne klubove, izvijestuje svoje drugove u Zagrebu, ali ne daje nikakvih izvjava o držanju Hrvatskoga bloka, niti kazuje dan njegova dolaska u Beograd.

Davidović, sa ljevičarima u demokratskom klubu našao se na sto muka. Nezna što da radi, ili da cijepa sa desničarima i pređe u otvorenu opoziciju ili da nađe kakvo drugo rješenje, koje bi bilo sretnije i po kojem bi ostala i koža cijela i vuk sit.

Izgleda, da će takvo rješenje biti veoma teško, jer se s njim ne bi zadovoljio radikalni klub. Ovaj put demokratska partija mora da rješiti svoju opoziciju. Kao rezultat toga, u Beogradu stoji svoja unutrašnja pitanja, da iznese otvoreno što hoće i da igra otvorenim kartama. Na dvijema stolicama neće moći više da sjedi.

„Samouprava“, glavni organ radikalne partije, komentirajući ostavku vlade, veli među ostalim: „Ono što se predviđalo od izvjesnog vremena usljed nesigurnoga i neodređenoga držanja jednoga krila demokratske stranke, nastupilo je jučer. Kabinet g. Pašića potvrdio je, da su parlamentarne prilike takove, da se ne može voditi jedna državna politika naslanjajući se na političke grupe, koje u isto vreme traže način i prilike da tu politiku onemoguće u parlamentu i izvan parlamenta. Zato je vlada podnela ostavku, da bi se raščistila atmosfera i da bi se dalo prilike, da se svaka grupa postavi na svoje mesto i da se prestane sa politikom dvaju lica, koja nigde, pa ni u našoj zemlji ne može biti dopuštena“.

Demokratski klub drži neprestano svoje sjednice, na kojima se vodi borba između gledišta dviju grupa, dvaju nazora, koji su skroz oprečni jedan drugome. Jedna grupa stoji na stanovištu, da demokratska stranka, ne može voditi pregovore ni s jednom grupom, kojoj je program revizija Ustava, dok je druga protivnog stanovišta. Kako će se ova borba završiti, za sada je teško reći, dok se još vode pregovori, ali svakako ovi će pregovori donijeti jedno razjašnjenje i pročišćenje u redovima demokratske stranke.

Radikali stoje na stanovištu, da je jedino rješenje i jedini izlaz iz ove situacije: apelirati na narod i poći na izbore.

Dva tabora.

Pod tim naslovom donosi „Samouprava“ koja izlazi u Gor. Radgoini u Sloveniji, lijep članak, koji se može primijeniti i na naše prilike, te ga zato i donosimo:

„Sluge“, „potkupljene duše“, „narodni izdajnici“, „plaćenici Beograda“ — te, slične i još gore reči dobacuju se srdito onima koji nisu hteli izdati svoje narodne ideale, koje su imali za vreme rata i pre ratom, a koje nisu napustili ni kada je svršetak rata ostvario te ideale.

A u toj istini i leži sva tragičnost sudbine. Za vreme rata i pre rata nije kod nas bilo lako nazvati se „Srbofil“, jer se odmah govorilo: to je pristalica potpunog oslobođenja i narodnog ujedinjenja. Jedni su ti se smejali da si sanjali- ca i utopist, drugima si bio grešnik, a trećima izdajica i zločinac. Dosta je bilo potrebno velikog narodnog idealizma, da bi se mogao odražati u takvim prilikama. Pre svega bilo je potrebno računati sa stvarnošću, da se takav idealista morao odricati svih materijalnih koristi. Gubio je, tako reći, pravo na život, jer je smeo računati samo na najskromnije pogodbe za život, u zaboravljenom kutku, ili se morao kao „čovek bez zanimanja“, „boem“ potucati po svojoj domovini.

Ko nije hteo robovati Austriji, Austrija mu je bila mačeha — i to je bilo sasvim prirodno.

A ko je ipak hteo da bude „Srbofil“, on to nesumnjivo nije bio iz sebičnosti. Morao je biti idealist. Zato on nije očekivao nikakvih koristi ni u slučaju kada su njegove ideje pobelile Ali se tada dogodilo nešto što je nadmašilo sva očekivanja.

Baš oni isti koji su bili najsvadniji austrijski robovi — zameraju i grde one što su onda bili idealisti, nazivaju ih „sluge“, „potkupljene duše“, „plaćenici Beograda“ i t. d.

Priznajemo otvoreno i ne krijemo istinu: Za vreme rata i pre rata Slovenici su bili podeljeni u dva tabora; jedni su želeli pobedu Austrije i njenih saveznika, a drugi Srbije i njenih saveznika. To je bila jezgra svega. Ko nije bio „za pobedu Srbije, on je bio austrijski sluga, jer između ta dva gledišta nije moglo biti nikakva kompromisa. Dogodilo se što se moralo dogoditi! Pobili su ideali idealista a propali praktični nazori praktičara. Moglo se očekivati da će sada negdašnje austrijske slugeranje reći kao što je približno rekao njihov voda, dr. Šušterčić:

„Vi ste pobedili, a mi smo pobedeni. Što je bilo — neka se zaboravi, i neka nastupi novo doba mirnog razvoja i pametnog rada“. Ali ne: Oni koji nisu hteli robovati i koji su bili spremni da za to podnose svaku žrtvu — moraju sada od onih, koji su fanatično robovali da slušaju psovke i grdnje: „sluge“, „plaćenici Beograda“ i tome slično.

Stvar je frapantna, ali je ipak logična.

Ko je prede bio pristalica potpunog oslobođenja i narodnog ujedinjenja — ostao je vjerna toj ideji i kada je ona pobedila. Ko je onda bio protivan, ostao je — većinom — protivnik i sada! Ko prede nije hteo služiti Austriji, hoće Beogradu, jer njemu Beograd prestavlja izvjesnu ideju. Ko je prede služio Austriji, sada neće Beogradu, jer taj sluga ima u srcu drugu staru ideju. Kao što je prede robovao Austriji iz ličnih i sebičnih razloga, tako isto i sada traži od

novoga stanja materijalnih koristi za sebe, jer on ovo novo stanje mrzi.

Ona deoba na dva tabora, koja se među Slovencima izvršila onoga dana kada su Bugari napali na Srbe na Bregalnici, nastavila se i sada pa će se i dalje nastaviti.

Razlika je samo u tome, što je naš tabor nesumnjivo moćniji, a protivnički nesumnjivo slabiji. Rat je odlučio fizički, a duhovi se sređuju vrlo polako. To je čisto prirodna pojava istorijskog razvitka, a taj razvitak možemo požuriti samo ovom izjavom:

Ko neće našu državu, neka od nje ne traži i nikakve nagrade. Država se u vlastitom interesu, mora oslanjati na one, koji su za nju radili i rade sa idealizmom u duši.

Pred izborima.

„Tribuna“ piše, da je kod radikala zavladao raspoloženje, da su jedini izlaz iz situacije — novi izbori. „I tako će veli list — demokrati imati prilike da idu na izbore, sa kojima prijatelji g. Davidovića toliko prijete, a u što kraće vrijeme stvorice im se mogućnost da obrazuju viadu sa hrvatskim blokom i na taj način „spasuu državu“.

Mi smo još odavno rekli, da radikali ne smiju iz neke sentimentalnosti duže tolerirati demokratsku neloyalnost. Zagrebački zbor, pregovori sa Radićem, držanje u odborima i td. i suviše je dovoljan razlog da rasture koaliciju. da

je to bila njihova namjera. Ali situacija je takva, da se dalje izdržati ne može. Zbog toga se odluka radikala da raščiste situaciju mora prihvatiti, pošto je sadanje stanje neizdržljivo. Na osnovu gornjeg raspoloženja, može se sa sigurnošću tvrditi, da su izbori u proljeće neizbeživi“.

Zašto Radić ne ide u Beograd?

U „Slobodnom Domu“ od nedjelje, radićevski poslanik dr. Ante Adžija ovako objašnjava držanje Hrvatskog bloka u pitanju odlaska u Beograd:

„Mi Hrvati tražimo priznanje hrvatske države na neprijepornom hrvatskom političkom teritoriju sa potpunom unutarnjom samostalnošću, a konfederativnu zajednicu sa Srbijom i želimo slobodnom odlukom našega hrvatskog narodnoga predstavništva doći do sporazuma u obliku saveznoga ugovora. Polaziti sada u ovaj knjni parlament u Beogradu, a da se prije toga ne promijeni i vlada i sav ovaj današnji sistem, to bi značilo odobriti sve ono, što je ovaj režim zla učinio“.

Radčić i frankovci.

Radčić piše u posljednjem broju svoga „Slobodnoga Doma“:

„Dva oveća kamena bacio je nekakav frankovac kroz prozor u sobu predsjednika HRSS dne 24. pr. mjeseca oko 10 sati na večer držeći da za stolom radi predsjednik sa svojom ženom. Staklo od prozora razletilo se, sve do vratiju, ali hvala Bogu nesreće nije bilo. Oba su kamena bila zamotana u nekakav papir, na kojem se piše sve samo o dinarima. Šta kome miriše, o tom i piše“.

Dosta su frankovci razbijali srpske kuće, prozore i firme. Sada je, eto, dopao red da se obrnu i na same Hrvate.

Ustanak u Trakiji.

Buntovnički pokret, od neko doba, počeo se naglo širiti po cijeloj zapadnoj Trakiji. Sva važnija mjesta zauzeli su bugarski komitadžije, koji su se složili sa Turcima. Položaj grčkih vlasti je težak i beznadan radi neposlušna grčkih četa. Na više mjesta dešavalo se, da su sami grčki vojnici istupali zajedno sa buntovnicima. General Nieder, zapovjednik grčkih četa u zapadnoj Trakiji predao je ostavku radi nedisciplinarnosti četa.

Venizelos je uputio predsjedniku grčke vlade Gonotasu memorandum, u kojemu ga savjetuje, da se odmah pošalje u zapadnu Trakiju naročita delegacija, koja bi imala da poduzme pregovore sa buntovnicima. Savezničke se čete do sada drže prema buntovnicima posve pasivno. U Ateni se boje, da se zapadna Trakija odčepi od Grčke i proglasi autonomnom.

Наша вона у Солуну.

Како француски листови јављају, ево у главном конвенцији, који су Грци тек сада ратификовали отежући то питање још од 1914. године. Конвенција говори о слободној српској зони у Солуну.

Грчка уступа Србији једну зону у солунском пристаништу, која ће носити српско име, а која и ако ће бити у потпуном саставу грчке територије, ипак ће имати српску администрацију и српску царину.

Сва роба увезена или извазена у Краљевину преко тога грчког пристаништа биће слободна од сваке царине (грчке) и несметана при пролазу од српске границе до српског пристаништа у Солуну. Грчка се влада обавезује да дозволи све олакшице што се тиче транспорта те робе на свом земљишту. Србија се са своје стране обавезује да спречи свако кријумчарење те робе у пролазу.

Бродови који су у служби српског увоза и извоза имаће исте повластице у грчким пристаништима као и грчки бродови у српским.

Србија задржава право да има два представника у трговачкој комори у Солуну и два своја представника у трговачкој берзи.

Kratke vijesti.

— У недjelju је одржан на београдском новом гробљу помен војводи Мишићу, који је служио сам Патријарх. Послије помена говорио је више говорника, међу којима и г. Пабић.

— Изгледа да је Мусолини волан извршити апаратум у Рапалу и St. Margheriti, али да ће за то тражити неке нове повластице за Ријеку и Задар.

— У Лjubljani су извршени у недjelju општински избори, те су добили удружени пучка странка, комунисти и dio социјалиста 3952 гласа, Заједница (демократски дисиденти и народни социјалисти) 2917, демократи 1822 и социјалдемократи 283 гласа.

— У Нишу су уапсени кривотворци новца, код којих су нађени калупи.

— Властници кућа у Београду одржали су у понедjeljak протестни збор против неповољних одредаба закона о становима.

— Влада је одобрила на захтев министра војног, да се позове до 10. јануара 1923. год. 7.000 регрута, који нису у бившој аустро-угарској војсци одлутили потпуни рок.

— У Аteni је осигурен принц Андрија на губитак војничког чина и вјешти прогон из Грчке због непопушности предпостављенима и напуштања положаја у борбама на малозасјакном фронту.

Наши дописи.

Скрадин, 4. децембра.

(Православни празници и ћирилица). Шибенско Поглаварство слабо пази на празнике српско-православне вјероисповјести. Једном општиником, позвао је странке на рочиште у дан Велике Госпојине. Ову тужбу

странака, нисмо хтјели да занесемо у јавност, јер је Поглаварство у задњи час одгодило те расправе. Овим путем надали смо се, да ће Поглаварство у будуће, боље паазити на празнике, на које странке имају право да светкују; кад нам опет стизавају тужбе, да је Поглаварство позвало странке на рочиште у Скрадин, па дан 4. децембра, кад спада празник Ваведенија.

Препоручујемо госп. савјетнику дру. Перовику, да једном за увјек укљони овакову бруку на свог надлештва, јер осим ових тужба, пред нама стоје друге и теже, а особито оне, које се односе на непоштовање ћирилице у дописивању са странкама, а особито са српско-православним парохијским звањима, које за данас не заносимо. Ово је за Поглаварство. За њим доћи ће на ред и сама Покрајинска Управа, а особито оно њено одјелење за Социјалну Политику, које одјелење наш народ проваоје је дангубом, толико је задојено мржњом према ћирилице, да је спровело двије највеће и најважније своје акције, ону инвалидску и ону о удовичким пензијама, а да се ни сјетило није, да у сјеверној Далмацији живу Срби, који много држе до ћирилице и не ће да је се тако лако одрекну за ниједно благо, а још мање за љубав оних, што их они својим скорјелим жуљима тамо плаћају.

—ић.

Скрадин, 6. децембра.

(Сироче и општински управитељ). У оближњем селу било је двоје православне сирочади Шарих, без оца и мајке, једно женско од шест, а друго мушко од осам година.

За вријеме талијанске окупације дјецу су одвели талијански официри у Италију и ставили их у њихов завод, где су се урајала у талијанском духу. Мушко дјете које ће имати сад десет година повраћено је, како се

Заборававши свој српски, матерински језик, намјештено је од госп. опш. управитеља код једног грађанина, где се и даље, као да је још у талијанском заводу, говори с њим талијански и води га се у римокатоличку цркву. Госп. управитељ који „воли Србе и српску заставу“, анајући, да је дјете православне вјере и православних родитеља, није се до данас побринуо, да то невјно Српче намјести код које православне обитељи или у којој српској заводу, где ће се учити и вјери и српској народности.

КЊИЖЕВНОСТ И УМЈЕТНОСТ.

МАДЈА ЛЈУБАВИ. Написао Kamil Mokler. S franc. preveo Rad. Karadžić. (Izdanje S. B. Cvijanovića — Beograd 1923. Cena 15.- dinj.)

Kamil Mokler poznat je kao jedan od najboljih psihologa i interpretatora Ljubavi. Sa neobličnom oštroumnosti on je uspeo da analizuje seksualno osjećanje, nazvano Ljubavju, da ga raščlani na najsitnije delove, do dna, i da tačno opiše i prikaže svaki taj deo Ljubavi.

Nedavno je knjižara S. B. Cvijanovića izdala njegovo delo o fizičkoj Ljubavi, koje je naišlo na izvanredan prijem kod naše publike. Ovo delo Madja Ljubavi stoji u tesnoj organkoj vezi sa prvim delom, i tako u njim zajedno čini jednu celinu.

Dok se u prvom knjizi plać zadržao više na fizičkoj strani Ljubavi, analizirajući više sam seksualni akt, u ovoj drugoj se zanima više psihološkom stranom, duševnim raspoloženjima stvarnim usled pojave seksualnog nagona i raznim oblicima Ljubavi.

Ova druga knjiga govori o metafizičkoj tajni koja izbjiga iz životinjskog seksualnog dodira, o idealizaciji mesom, kako sam plać kaže.

Mokler je uspeo izvanredno jasno i ubedljivo da otkrije čvrstu vezu između takozvane fizičke i idealne Ljubavi, i da dokaže da je prva samo prošlji a druga ratinratnji i složeniји oblik jedne iste stvari. Naučnička sprema, smelost da iz jedne naučne istine izvuce krajnje konzekvence, slaboda od predrasuda, ubedljiv jasan i lep književni stil, to su osobine ovog čuvenog francuskog plaća. Prevod г. Karadžića potpuno je uspeo a izdaje je vrlo lepo i skladno, te se knjiга sama najbolje препоручује.

Економско - финансијски преглед.

Трговачко-обртничка комора за сјеверну Далмацију.

Губитком Задра она је изгубила своје сједиште. Трговачки кругови на сјев. Далмације лишени су једне важне установе, где су могли да раде око својих интереса. Да је била потребита комора у Задру, доказује и сама чињеница, што је уа ону у Сплиту и Дубровнику, Аустрија подржавала и ону у Задру. Разлог је томе био: географски положај са великим аалеђем, који има својих потреба и интереса, више пута опречних онима остале Далмације. Они исти разлози и данас траже премештење тргов. обрт. коморе у Шибеник, природни центар сјев. Далмације, најближи и најпоседијни, да комора успешно дјелује. Шибеник је словио прије рата, као највиша извозна лука на Јадрану, послје Трста и Ријеке, а изградњом пројектираних жељезница, извоз и увоз ће се подвоустручити, и ради тога ће овај град постати важно трговачко мјесто на Јадрану.

Установљењем тргов. обртничке коморе у Шибенику, не ствара се ништа нова, што би било скопчано са каквим новим трошком. Она већ постоји и за њу су трговачки кругови Шибеник и околице, кроз дуги низ година допринашали а и данас допринашају доста велике своте.

Незавиним пренашањем у Сплит, значи или непознавати прилике ни положаја, или хитиички наносити велику неправду и стварати страшних неприлика тргов. и обрт. сталишу, који се тиме налаже изаузданим великим трошковима и поставља га се у немогућност, да се брине и да брани своје интересе. Како ће н. пр. да трговац или обртник сјеверне Далмације брани своје интересе кад се одлуком министарства трговине расписују избори за

тргов. обрт. комору у Сплиту и ту се позива сјеверна Далмација да бира своје делегате у размјеру врло неправедном и неоправданом. Сјеверној Далмацији са Шибеником, од прилике 300 хиљада становника, дозвољено је да бира само 12 делегата а средња Далмација са 200 хиљада, бира ништа мање него 34, од којих 24 морају становати у Сплиту.

Што могу да ураде оно 12 делегата? једино да слушају како се многе важне ствари одлучују и против њих и њихових интереса, и не говорећи о томе, да многи од њих као они из Кистања, Бенковца или Обровца више пута неће моћи ни да присуствују сједницама. Осим непогодности веза, јер за путовање морају да изгубе 4—5 дана, морају да силно и троше, а сва та мука и трошак или је ни за што или, што је још горе, на штету овог краја.

Не знамо што је могло да одлучујуће кругове наведе на овакав неразмјер, те не схваћамо зашто овако привилегиран положај једног града над сјеверном Далмацијом и Шибеником. Овдје није одлучила порезна стопа.

Све ово истичемо да се види да овако не може и не смије да остане. Свакоме не се даде своје право па и нама наше. С тога дижемо овај глас у име протеста и питамо само оно што нам припада, те се не само надамо него смо баш прибујени, да ће министарство трговине исправити ову неправедну погрешку и дати праведни одговор на представку, поднешену од трговца и обртника сјеверне Далмације.

Ж

Burze.

ZAGREB, 31. Valute: dolar 71, 71-75; franc. franak 497-50, 502; švic. franak 1360; engl. funta 325, 330; taliјanska lira 331, 334; čeh. kruna 224-50, 228.

ZÜRICH, 29. Jučer je notrala deviza: Zagreb 1-85.

Градске вијести.

Poskupljivanje. Ovo naglo padanje naše dinara nije ostalo bez posljedica. Cijene koje su bile počele padati opet se pomalo dižu, i do koji ćemo dan biti ondje, gdje smo bili pred dva mjeseca. Cijena kruhu se digla za pola dinara po kilogramu, šećeri za 5 do 8 din, a tako svim ostalim živežnim namirnicama. Također se dižu cijene i manifakturnoj robi i cipelama. Trebalo bi vidjeti, da li su sve ove povišice cijena i opravdane.

Lične viјesti. Jučer su u Šibeniku boravili g. Avramović, jedan od glavnih osnivača Srpskih Zamljoradničkih Zadruga u Srbiji, a sada jedan od vođa zemljoradničke partije i g. Glavinčić, bivši ministar. Došli su u Dalmaciju, da prisustvuju kongresu svih zadrudnih saveza, koji će se održati u subotu u Splitu.

Još ima pijanlh. I ako je silna skupoća svemu, a oskudica i bijeda na sve strane, ima još ljudi, koji ne znaju da štete i umjerenom žive već i posljednju paru daju na vino i piće. Nekoliko osoba, bilo je prijavljeno državnom redarstvu zbog pijanstva.

Navljači cijena. Državno redarstvo prijavilo je više osoba radi toga, što se u svojim trgovinama ne drže propisa o cijenama ili što se ne drže cjenika, već prodaju ribu po svojoj volji i to skuplje, nego što bi to smjeli da čine.

Kretanje u luci. Danas će isploviti iz luke parobrod „Plitvice“, gdje je ukrao 6,000.000 tona boxिता za Rotterdam. U zadnje vrijeme izveženo je više hiljada tona drva iz naše luke za Italiju i Afriku.

Repriza crkvenog koncerta. Upozoruje se poštovano općinstvo, da će na reprizi crkvenog koncerta (u petak večer u 8 sati) biti samo sjedećih mjesta, i to sjedalica i klupa. Posebnih stajaćih mjesta nema. Iliž je za ulaznicu „Repriza crkvenog koncerta“ u ulaznicu publiku isključivo na glavna vrata. Uprava.

Za siromašnu školova djece. Velik broj djece osnovnih škola u Šibeniku nije bio u stanju da nabavi potrebite školske knjige, pa je inicijativom uč. društva sakupljeno 1020 dinara.

Ovaj je iznos podijeljen ovako: Gradskoj muškoj 300 din.; gradskoj ženskoj 150 din.; Varoškoj 350 din.; Dolac mješovita 120 din.; Crnica mješovita 100 din.

Dopriniše: Općina Šibenik 200 din., E. Weissberger 30, zlatarija Petrić 30, M. Pergin 10, M. Skočić 10, I. Čičin-Sain 10, H. Plančić 30, M. Vučić 10, Žarković 30, S. Drutler 20, M. Maričić 10, V. Vučić 20, Lj. Montana 20, Erceg 10, A. Šupuk i sin 100, Slavenska banka 100, Srpska banka 100, P. Tercanović 40, Okružna banka 100, Jadranska banka 50, Zadrudna gospodarska 50. Darovateljima zahvaljuje Učiteljsko Društvo.

Električna centrala Ant. Šupuk i Sin donosi do znanja svim svojim pretplatnicima da joj je uslijed poznate novčane krize, apsolutno nemoguće pričekati na isplatu mjesečnih obroka za potrošenu električnu energiju dulje nego li mjesec dana. Mora s toga da zamoli sve svoje cijenjene pretplatnike da izvole redovito svakog mjeseca podmiriti mjesečne obroke a ne kao do sada kada je velika većina pretplatnika podmirivala potrošak električne energije svako šest mjeseci ili istom svake godine. Ujedno električna Centrala javlja ovim putem da će svim svojim pretplatnicima pak i onima, koji duguju i za sami mjesec decembar poslati posebni poziv te moli da joj iznos naznačen u tom pozivu bude podmiren svakako još tokom ovog mjeseca. Onim pak cijenjenim pretplatnicima koji se ne budu odazvali pozivu isplate biti će bezimnimke prekinuta daljna opskrba električnom energijom i njihov će se dug utjerati sudbenim putem.

Električna Centrala htjela je i ovim putem upozoriti dotične pretplatnike e da sebi i njima pridođu sve neugodnosti takovog prisilnog utjerivanja.

Brzojavne i telefonske vijesti

(Posebni izvještaji „Dalmatinskog Radikala“).

Sastav nove vlade.

БЕОГРАД, 7. Situacija je već posve jasna, Radikali sa Pašićem spremni su da uđu u novu vladu. Demokrati sada imaju da izaberu ličnosti, koje bi ušle u novu vladu. Još tokom ove sedmice, sastaviće se nova vlada, koja će moći odoliti svakoj opoziciji.

Ovom brzom i ovakovu raspletu političke situacije, najviše je donijela rezerviranost Hrvatskoga bloka prema polasku u Beograd. Naročito neutralni članovi demokratskog kluba ne vjeruju u taj dolazak, pa su radi, da se pošto poto očuva jedinstvo stranke.

O dolasku Hrvatskoga bloka u Beograd više se i ne govori. To je pitanje politički umrlo. Ostaje stara politika i stari režim. Jučer je g. Pašić bio kod Kralja, pa izvjestio situaciju i o radu radikala i demokrata. Ako bi demokrati ostali na okupu — što je posve vjerovatno — onda će i njihov blok sigurno zaključiti ulaz u novu vladu.

Dolazak Kraljice u Sarajevo.

Kraljevski par će doći i u Dalmaciju?

SARAJEVO, 7. Sinoć u 4 sata i po zaputila se je dvorskim vozom Kraljica Marija, sa majkom rumunjskom kraljicom, prinbom Pavlom i prvim adjutantom Nj. V. Kralja generalom Hadžićem, za Sarajevo. Sutra u 6 sati voz će stići na Ilidže. Kako se za visoke goste nije mogao udesiti stan, to će stanovati u dvorskom vozu, o čem je postignut sporazum s Dvorom. Visoki gosti zadržaće se nekoliko dana u Sarajevu, pregledaće crkve, muzej, kao i kulturne i humanitarne ustanove.

По свој прилици у недjelju će dvorski voz stići u Sarajevo. U ovom slučaju, g. Pašić Kraljicom Marijom i visokim gostima krenuti za Dubrovnik. U slučaju, da bi dotle bila obrazovana nova vlada, došao bi u Dubrovnik i Nj. V. Kralj Aleksandar, te bi tom prilikom Kraljevski par posjetio i druge gradove i mjesta Dalmacije.

Narodna Skupština.

БЕОГРАД, 6. Jučer poslije podne na sjednici Skupštine je predsjednik dr. Lukinić primio g. Pašića, u kom ga ovaj moli da se odlože sjednice Skupštine do sastava nove vlade.

Naša kraljevina u Briselju.

LONDON, 7. Briseljska konferencija započe 18. ov. mj. Na konferenciji će biti pozvan osim velesila i Belgije, Kraljevina SHS, Rumunjska, Grčka i Portugal. Konferenciji će lično prisustvovati Poincare i Bonar Loo.

Angora prema našoj Kraljevini.

БЕОГРАД, 7. „Politika“ donosi iz Louzane intervju svog izvjestitelja sa Ismet pašom, koji je među ostalim izjavio, da Turska želi stupiti u dobre odnose sa svim državama, a naročito s našom Kraljevino. Olučno pobija sve vijesti o nekakvoj turskoj propagandi među našim muslimanima, koji moraju da budu vjerni podanici, kao i svi ostali građani.

Konferencije demokratskog kluba.

БЕОГРАД, 7. Konferencije u demokratskom klubu sastavljaju se još uvijek. Vodi se ogorčena borba između Davidovičeve i Pribičevićeve grupe. Izgleda, da će seipak naći neko pomirljivo rješenje, i da ovaj put neće doći do rascijepa u klubu.

Naš rad u Lousanne.

БЕОГРАД, 7. Jučer je stigao u Lousanne ministar dr. Ninčić. On je odmah na sjednici ministarskoga savjeta referisao o radu naše delegacije na konferenciji u Lousanne.

Konferencija u Lousanne.

LOUSANNE, 7. Na sinoćnoj sjednici konferencije, sovjetski su delegati inzistirali na tome da se zatvore moreuzi za sve ratne lade.

LOUSANNE, 7. Predlog ruske i turske delegacije, po kom je trebalo da Rusija i Turska učestvuju dunavskoj konferenciji odbijen je. Saveznici su odbili taj predlog za to, pošto Dunav ne protiče kroz teritorij ovih država.

Nemiri u Bugarskoj.

Sudjenje ministrima.

SOFIJA, 7. Jučer je ministar Daskolov savao sjednicu Sobraanja i održao ekspozej o situaciji u zemlji. Među ostalim je izjavio, da se je crni blok građanske partije, koji je ranije vodio bratovubilački rat sa Srbijom, sada udružio sa makendvujušćim komitetom i želi da obori seljačku i narodnu vladu, koja hoće da s Krajevinom SHS, kao i sa svim susjedima, živi u miru i prijatelstvu. Vlada je poduzela sve da spriječi tu akciju, pa sa vojskom i zemljoradničkim dobrovoljcima maršira prema Čuskudilu, da otme razbojnicima varoš iz ruku i uspostavi mir i red. Pritvoreni bivši ministri boje se, da ne produ isto kao što su prošli skoro grčki ministri, pa pokušavaju zemlju baciti u krvoptolice, ali neka ne zaborave, da ih ista sudbina ne će mimoići.

SOFIJA, 7. Proglas vlade za sakupljanje dobrovoljaca naišao je na veliki odaziv, naročito kod zemljoradnika, koji su listom pošli protiv makendvujušćih. Samo jedan dio seljačkih četa pošao je u potjeru za makendvujušćim, dok je drugi dio s paradom ušao u Sofiju. Tamo su bili

odusevljeno dočekani, ali ipak razjareni navali su na demokratski klub i demolirali mnoge trgovine pristaša opozicije. Treći dio četa natjerao je makendvujušće prema našoj granici, o čem je obavještena i naša vlada.

БЕОГРАД, 7. Naš poslanik iz Sotije javlja o silnom strahu, koji je tamo zavladao. Naši vladini krugovi nepovjerenjem gledaju u dogadaje u Bugarskoj, pa su preduzete sve mjere opreza, kao i ulaska makendvujušćih na naš teritorij.

SOFIJA, 7. Pod zapovjedništvom ministra vojnog i trgovine, dobrovoljačke čete i vojska zauzeli su Custendil pred večer. Visoki sud, koji sudi članovima bivšeg kabineta završio je izvide. Pretres je trajao oko 30 dana, a sad treba po predlogu Stambolijskog, da se odabere naročiti sud, u koji će ući i zemljoradnici i komunisti. Drži se sigurnim da će biti osuđeni na smrt.

Конфликт Италије и Русије.

РИГА, 7. Руска је влада заплинела у Одеси три талијанска трговачка брода. Ови ће бродови бити повраћени Италији тек онда, кад Италија дигне секвестар са депоа, који припадају Русији и кад загарантира Русији, да ће вршити нормални трговачки саобраћај.

Ивгреди у Лондону.

ЛОНДОН, 7. Кад су јучер чланови парламента пошли по краљеву одобрење уговора с Ирском, сукобили су се с комунистима, који су певали револуционарне пјесме. Полиција их је потјерала у покрајње улице.

Да ли Русија спрема рат?

ЛОНДОН, 7. Према раднотелграмима из Москве, стигла је сибирска флота у пристаниште Ренсен. Флота је јака 27 јединица, а веома добро је опремљена.

Чок и Манојловић

фабрика црквених воштаних свећа
Шибеник (Далмација).

Израђује црквене воштане свеће сваке величине. - Специјална израда свећа са натписима:

„Ко Крсно Име слави оном и помаже!“ и „Мир Божји, Христос се роди!“

Zlatarska Radiona Vjekoslav Grünbaum
Gospodski trg 13 - Šibenik

prima sve radnje zlatarske struke, izraduje svaku vrst vjenčanih prstena (tonda), popravija srebrene torbice, čisti i popravija srebrene service brzo i solidno.

ЂУРО ВОЈВОДИЋ - Книн
ТРГОВИНА ЗЕМАЉСКИХ ПРОИЗВОДА
НА ВЕЛИКО И МАЛО

Бројова: ВОЈВОДИЋ - Книн.

8

Телефон број 3.

Помажите „Просвјету“!

ТЕХНИЧКИ УРЕД OSCAR KRAUS

VIA S. NICOLÒ N.º 4. - TRIESTE

opskrbljuje kroz najkraće vrijeme :

motore na naftu i benzin, motore DIESEL, električne motore i dinama, motore za brodove i jedrenjače, kompletni namještaj za tvornice tjestenine, mline, sprave za tištenje maslina, za mehaničke i drvodjelske radione i sve ostale vrste mašinerije s tehn. namještajem.

Cijene u dinarima. Informacije i proračuni besplatno.

22

Продаја: Сава Курбалија пок. Саве из Стрмице: продаје једно комплетно кућиште са око петог 17 честица земљишта врло питомог и подесна за сваковрсни усјев као и виноград са великом просторијом за благо, око цијелог земљишта опасан је храстови гај, кућиште међаши са Босном, па је врло погодно за држање блага — Озбиљни купци морали би се потрудити доћи на лице мјеста, продаваоц ће пружити најповољније увјете озбиљном купцу.

Сава Курбалија пок. Саве
Стрмица

Модерно уређена

„Нова Штампарија“

у Шибенику

препоруча се п. н. опћинству.

НОВА ШТАМПАРИЈА
ШИБЕНИК

Штампарија је снабђена свим модерним ћирилским и латинским писменима, те врским стројевица на електрични погон. — Прима на израду све званичне и трговачке тиснице, те све остале радње спадајуће у графичку струку. — Складиште тисница за српске православне цркве у парох. авана. — Израда брза и тачна.

NOVA ŠTAMPARIJA
ŠIBENIK

Štamparija je snabdjevena svim modernim ćirilskim i latinskim pismenima, te vrsnim strojevima na električni pogon. — Prima na izradu sve zvanične i trgovačke tiskanice, te sve ostale radnje spadajuće u grafičku struku. — Skladište tiskanica za srpske pravoslavne crkve i parohijska zvanja. — Izrada brza i točna.

OSNOVANA 1884.

„CROATIA“

OSNOVANA 1884.

Osiguravajuća Zadruga u Zagrebu. - Podružnica za Dalmaciju u Splitu. - Glavno Zastupstvo u Šibeniku.

Poslovne grane osiguranja:

Požar, Provala, Nezgode, razlupanje stakla, osiguranje transporta.

Životna osiguranja sve moguće vrsti. Osiguranje miraza za djecu, obiteljsko osiguranje. - Osiguranje doživotnih renta itd.

Police „Croatia“ životnog osiguranja služe kao kaucija pri ženidbi gg. oficira. 19

КРОЈАЧКИ САЛОН

Младен Црвак - Шибеник

ПРВА И НАЈМОДЕРНИЈА ДАЛМАТ. СЛАСТИЧАРНИЦА НА ЕЛЕКТР. ПЕЋ

Телефон:
Број 31.

СТЕВО МАНДИЋ
ШИБЕНИК - главна улица

Бројова:
Стево Мандић.

Обскрбљена најразноврснијим бомбонима и слаткишима за сваку сезону, те најфинијим ликерима и дезертним пићима.

ДНЕВНО СВЈЕЖЕ ПОСЛАСТИЦЕ.

Препоручује се нарочито за израђивање најфинијих торта, кроканата и т. д. са исписима и орнаментиком за забаве, венчања и остале пригоде.

2

„ВЕДОМИН“

руски хранљиви препарат, патентиран у нашој држави, дозвољен од Министарства Народног Здравља, одобрен од Врховног Санитетског Савета, сјајним резултатима уведен у лечничкој пракси.

Емулсија Ведомин

препоручује се у свим случајевима алућних болести, шу-скеркулозе, скрофулозе и малокрвности.

Паста Ведомин

ненадокнадива је за ојачавање слабог и измуреног организма, особито код слабоунаве и рахишичне деце.

На продаји у свим бољим апотекама у држави.

За обавештења и поруџбе обратити се на:

Лабораторијум „Ведомин“
БЕОГРАД, Ђурђево брдо.

24-4